

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/19452
GK 25

Sayı : 64272063-610-2270 7
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-19452)

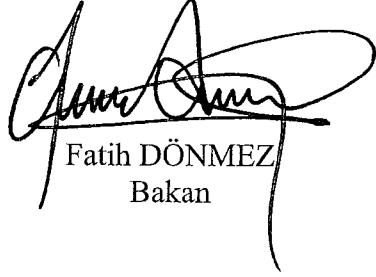
GÜNLÜDÜR
26-11-2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : TBMM Başkanlığının 17.10.2019 tarihli ve 43452547-120.07-549181 sayılı yazısı

Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir BAŞARIR'ın tarafıma tevcih ettiği 7/19452 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Fatih DÖNMEZ
Bakan

Ek : 7-19452 Esas Numaralı Önerge Cevabı (2 sayfa)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ MAHİR
BAŞARIR'IN YAZILI SORU ÖNERGESİ VE
CEVAPLARI**

**DÖNEM
27-2**

**ESAS NO
7-19452**

Sorular:

Daha önce Çernobil faciasının yaşandığı nükleer santrali de inşa eden Rus Devlet şirketi Rosatom'un yapmakta olduğu Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki üst düzey yetkililerin ve çalışanların dile getirdiği açıklamalar basında yer almıştır.

Yapılan açıklamalarda; Akkuyu Nükleer Santrali'nin temelini deniz suyu ile dolu olduğu, mevcut zeminin kendi kendini taşıyamadığı, projenin ciddi mühendislik ekibiyle yürütülmesi gerektiği, mühendis sayısının yeterli olmadığı, var olan mühendislerin de konuya hakim olmadığı uyarılarında bulunmuşlardır.

Ayrıca Akkuyu Nükleer Santrali'ndeki çalışanlar; "Santralin her bir projesinin Rosatom tarafından Rusya'da projelendirildi. Teknik olarak baktığımızda bu proje Türkiye'nin coğrafik ve yerel gerçekliğiyle örtüşmüyor, tamamen kopyalanarak alınmış durumda. Yapılmak istenen santral Rusya'nın o çok soğuk hava koşullarından etkilenmemesi için dizayn edilmiş ama burada, Mersin gibi sıcak bir memlekete yapılmak isteniyor. Sadece buradan bile şunu çıkarabiliyoruz: Proje hiçbir şekilde buraya optimize edilmemiş. Bu çalışmaların tümü saha gerçeklerine göre revize edilmeli. Bu da maliyet ve zaman demek. O yüzden bunların hiçbirisi yapılmıyor. Örneğin dağlardaki şev çalışmasının normalde daha yatay yapılması gerekirken maliyeti kırmak adına olması gerekenden dik yapılmış ve bu sebeple sürekli kocaman kayalar yuvarlanarak aşağı iniyor" sözlerini dile getirmiştir.

Adının saklı kaldığı bir jeoloji mühendisi de konuya ilişkin olarak; "Santralin yapılmak istendiği zemine bu proje hiçbir şekilde uygun değil. Zeminden alınan örneklerde zemin yapısının gevşek olduğu görülüyor. Kırıklı kayalar ve boşluklar nedeniyle kontrolsüz oturmalar yaşanması kaçınılmaz, ayrıca sıvılaşma riski de çok yüksek. Ve siz böyle bir zemine birinci dereceden nükleer yapı kurmaya çalışıyorsunuz. İşin üzücü yanı, bu konuda alınmış herhangi bir önlem yok. Bu durumu anlamak için inşaat sahasına girmenize bile gerek yok. Bölge zemin yapısını yol kenarındaki şevlerden görebiliyorsunuz. Santral inşaatındaki zemin yapısı da yol kenarındaki şevlerde gözlemlediğiniz kırıklardan farklı değil. Bu alanda yapılabilecek birçok düzenleme var, doğru temel çalışmasıyla santrali kurabilirsiniz evet. Her türlü zemine yapı inşa edilebilir, teknik olarak. Ancak yapılmak istenen yapının kopyala/yapıştır değil, o zemine göre revize edilmesi gerekiyor. Bunların hiçbirisi yapılmıyor, çünkü projeyi revize etmeye yetkin değiller" açıklamalarında bulunmuştur.

Daha önce santralin temelinde oluşan çatlaklar üzerinden örnek veren yetkili bir mühendis ise "Bu çatlakların nedeni de mevcut zeminin kendi kendini taşıyamamasından kaynaklıdır. Zemin, üstüne binen ağırlıktan dolayı hareket ediyor, bahsettiğim kontrolsüz oturmalar yaşanıyor. Dolayısıyla temelde zamanla çatlaklar oluşuyor. Daha temeli taşıyamayan zemin reaktörü nasıl taşıyacak meçhul. Bunun yanı sıra yapılan temellerden deniz suyu geliyor, yeni temeller komple deniz suyu ile dolu. Bu çok trajikomik bir durum açıkçası. Her şeye rağmen zemine uygun olmayan planı yine uygulamayı deneyecekler ve kaçınılmaz olarak yine aynı sonuçlarla karşılaşacaklar...En basit apartmanda bile proje üç, dört kere revize edilir ama böyle bir çalışma bu inşaatla hiçbir şekilde yapılmıyor. Dokümanları inceleyecek, işleyecek yetkinlikte hiçbir personel yok. Zemindeki oturmadan dolayı temel kırılıyor, kimse neden olduğuna dair yorum yapamıyor. Ve bu şekilde 2023'te birinci reaktörü çalıştırmayı planlıyorlar. Tek dertleri şu an için bu gibi görünüyor" sözlerini dile getirmiştir.

Yapımı devam eden Akkuyu Nükleer Santrali'nin diğer bir yönünü eleştiren bir kimya mühendisi de; "Soğutma meselesiyle ilgili deniz sıcaklığına olan etkisinden daha büyük bir problem var. Şöyle ki, bu tarz alanlarda suyun çekildiği borulara midye vs. yapışmaması adına suya klor karıştırılır. Haliyle sonrasında klor karıştırılan bu su denize geri boşaltılır. Farazi olarak konuşursak, bin 200 MW gücündeki bir reaktörü soğutabilmek için ise saatte yaklaşık 180 bin m3 su gerekir. Tesise ise bu reaktörlerden dört tane yapılması planlanıyor. Yani bu demektir ki, saatte 720 bin m3 klorlu su denize boşaltılacak. Çamaşır suyunda vs. kullanılan bu kimyasalın böylesine bir oranda Akdeniz'e boşaltıldığını düşündüğümüzde bunun ne derece yıkıcı etkileri olacağını görebiliyoruz" demiştir.

**MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ MAHİR
BAŞARIR'IN YAZILI SORU ÖNERGESİ VE
CEVAPLARI**

**DÖNEM
27-2**

**ESAS NO
7-19452**

Bu çerçevede;

-Akkuyu Nükleer Santrali'nin yapımında hangi branşlarda kaç mühendis çalışmaktadır?

-Çalışanların dile getirdiği gibi Akkuyu Nükleer Santrali'nin Rusya'da projelendirildiği, projenin Mersin'in coğrafi ve yerel özelliklerine göre optimize edilmediği doğru mudur? Doğru ise böyle bir proje anlaşmasına Türkiye neden imza atmıştır?

-Uzmanların açıkladığı gibi projenin Akkuyu'daki zemine göre revize edilmediği, çalışanların revize etmede yetkin olmadığı bilgileri doğru mudur? Doğru ise böyle bir zemine birinci dereceden bir Nükleer Santral yapımına hangi gerekçelerle cesaret edilmiştir?

-Adeta kobay ülke durumunda olduğumuz ve Dünya'nın başka hiçbir ülkesinde inşa edilmeyen VVER-1200 model Nükleer Santrali'nde meydana gelebilecek bir kaza sonucunda yüzbinlerce vatandaşımızın hayatını kaybetmesinden kim ya da kimler sorumlu olacaktır?

-Siz de nükleer santral kazalarını, dönemin Başbakanı ve şimdiki Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dile getirdiği gibi "mutfaktaki tüp gaz patlaması"na mı benzetmektedir?

-Bakanlık olarak, uzmanların yukarıdaki tüm uyarılarını ve açıklamalarını dikkate alacak biçimde herhangi bir çalışma başlatılmış mıdır? Başlatılmışsa sonuçları ne olmuştur?

-Nükleer güvenlik standartlarına uymadığı gerekçesiyle VVER-1200 modelinin, Rusya'da yapımı Rus mahkemelerince reddedildiği doğru mudur? Doğru ise kendi mahkemelerince yapımı iptal edilen bir nükleer santral modelinin Türkiye'de yapımına neden ısrarla devam edilmektedir?

Cevaplar:

Akkuyu Nükleer Güç Santrali (NGS)'nin yapımında elektrik-elektronik, inşaat, makine ve çevre mühendisliği gibi çeşitli mühendislik branşlarında 400'e yakın teknik personel çalışmaktadır. Akkuyu'da çalışacak operatör ve mühendis ihtiyacının karşılanması amacıyla Rusya'ya gönderilen öğrencilerden 88'i mezun olup iş başı yapmış, 156 Türk öğrenci Rusya'da eğitimlerine devam etmektedir. Bunun yanında, 22 öğrenci bu yıl yüksek lisans için Rusya'ya gönderilmiş olup eğitimlerini tamamladıktan sonra Akkuyu Projesi'nde çalışacaklardır.

Akkuyu NGS sahasının zemin özellikleri her bir yapı için incelenmiş ve inşaatla kullanılan beton tasarımı mevcut saha koşulları dikkate alınarak yapılmış olup, sahada yapılan inceleme ve denetimlerde bir sorunun olmadığı görülmüştür.

Akkuyu NGS, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının (IAEA) nükleer güvenlik gereklilikleri de dahil olmak üzere ilgili tüm ulusal ve uluslararası mevzuata göre, büyük dışsal etkiler de dikkate alınacak şekilde tasarlanmıştır. Nükleer Düzenleme Krurumu'nun denetimlerine ek olarak, teknik destek kuruluşları ve yetkilendirilmiş bağımsız nükleer denetim kuruluşları vasıtasıyla, ulusal ve uluslararası gerekliliklere göre Akkuyu NGS sürekli olarak denetlenmektedir.

Akkuyu NGS'nin referans santrali olan Rusya'daki Novovoronezh-2 (VVER-1200) reaktörünün ilk ünitesi 27 Şubat 2017 tarihinde, ikinci ünitesi ise 1 Mayıs 2019 tarihinde iletim hattı bağlantısı yapılmış olup, test aşamasının sonlanmasının ardından yıl sonunda ticari işletmeye alınması planlanmaktadır. Bununla birlikte, Finlandiya, Çin-Tayvan, Belarus, Mısır ve Bangladeş'de olmak üzere toplam 11 ünite VVER-1200'ün inşa ve projelendirme çalışmaları devam etmektedir.